

Júniustól módosul a termékdíjas szabályozás

A termékdíjas szabályozás 2009. június 1-től hatályba lépő módosítása négy fő részre osztható.

I. Egyszer használatos ivópoharak

Elsőként nézzük az egyszer használatos ivópoharak kérdéskörét. A szabályozás legutóbbi módosulása a kereskedelmi csomagolások területén megszüntette az eszköz megnevezéseket. Ezáltal kiküszöbölte azokat a vitákat, amelyek az eszköz megnevezések körül alakultak ki a korábbi években, viszont magával hozta az egyszer használatos ivópoharakra vonatkozó kötelezettséget. A 94/2002.(V. 5.) Kormányrendelet a 94/62 EC¹ irányelvnek megfelelően a példák között említi az egyszer használatos tányérokat és poharakat, mint csomagolást. A módosítás célja, hogy a büfékben, éttermekben, gyógyszertárakban stb. a nem zárt, egyszer használatos ivópohár után csomagolás termékdíjfizetési kötelezettség keletkezzen (azaz tömeg alapú termékdíjfizetési kötelezettség legyen) és ezek az egyszer használatos ivópoharak ne a kereskedelmi csomagolás kategória alá tartozzanak (azaz ne darab alapú fizetési kötelezettség) keletkezzen azok után. A módosítás az ivópoharakra terjed ki, ezért azon pohárnak nevezett csomagolás után, amelybe a gyártó a törvényben meghatározott italterméket csomagolja és alufóliával, vagy egyéb módon lezárja, darab alapon keletkezik továbbra is a fizetési kötelezettsége.

II. Tejalapú italok

Második témakörként tekintsük át azon tejalapú fogyasztásra kész italok körét, amelyek a 2202 vámtarifaszám alá tartoznak. A termékdíjas szabályozás táplálkozás-egészségügyi okokból a tejtermékek csomagolására nem kívánta kiterjeszteni a kereskedelmi csomagolásra vonatkozó termékdíj-fizetési kötelezettséget. Az eddigi szabályozásban ezért a tej és tejtermékek vámtarifaszámai nem kerültek felsorolásra a törvény végrehajtási rendeletében, azonban a 2202-es vámtarifaszám alá tartoznak olyan termékek, amelyek tej vagy tejalapú italkészítmények. A vámtarifaszám alá osztályozás során nem meghatározó ezen termékekben a tej vagy tejalapú készítmény mennyisége, ezért bármekkora mennyiségű tejet vagy tejalapú készítményt tartalmaz az italtermék, abban az esetben ezen vámtarifaszám alá tartozik. Ezt figyelembe véve a módosítás csak a 657/2008/EK² bizottsági rendelet I. mellékletének I. és II. kategóriájába tartozó készítményeket emeli ki az italtermékek köréből, amelyek csomagolása kereskedelmi csomagolásnak minősülne egyébként. A hivatkozott uniós rendeletben meghatározott kategóriákba az alábbi termékek tartoznak:

I. kategória

- a) hőkezelt tej³; (0401 vámtarifaszám)
- b) csokoládéval, gyümölcslével⁴ vagy egyéb módon ízesített hőkezelt tej, amely az a) pontban meghatározott tejet legalább 90 tömegszázalékban tartalmazza és legfeljebb 7 % hozzáadott cukrot⁵ és/vagy mézet tartalmaz; (2202 vámtarifaszám)
- c) ízesített vagy ízesítetlen erjesztett tejtermékek gyümölcslével² vagy anélkül, amelyek az a) pontban meghatározott tejet legalább 90 tömegszázalékban tartalmazzák és legfeljebb 7 % hozzáadott cukrot³ és/vagy mézet tartalmaznak. (0403 vámtarifaszám)

II. kategória

Ízesített vagy ízesítetlen, gyümölcst⁶ tartalmazó erjesztett tejtermékek, amelyek az I. kategória

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1994. december 20-i 94/62/EK irányelve a csomagolásról és a csomagolási hulladékról HL L 365. szám (1994.12.31.)

² A Bizottság 2008. július 10-i 657/2008/EK rendelete az oktatási intézmények tanulóinak tejjel és egyes tejtermékekkel való ellátására irányuló közösségi támogatás tekintetében az 1234/2007/EK tanácsi rendelet alkalmazásával kapcsolatos részletes szabályok megállapításáról HL L 183. (2008.07.11.)

³ Beleértve a laktózmentes tejtalt.

⁴ Gyümölcsle hozzáadása esetén a gyümölcslevekről és egyes hasonló, emberi fogyasztásra szánt termékekről szóló, 2001. december 20-i 2001/112/EK tanácsi irányelv alkalmazandó.

⁵ E kategória alkalmazásában „cukor” alatt a 1701 és 1702 KN-kód alatti tételek értendők. Csökkentett energiatartalmú vagy hozzáadott cukrot nem tartalmazó tej- és tejszármazék-alapú termékek esetében az élelmiszerekben felhasználandó édesítőszerekről szóló, 1994. június 30-i 94/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelő édesítőszert kell használni.

⁶ E kategória alkalmazásában a gyümölcstartalmú erjesztett tejtermékek mindig tartalmaznak gyümölcst,

a) pontjában meghatározott tejet legalább 80 tömegszázalékban tartalmazzák és legfeljebb 7 % hozzáadott cukor⁷ és/vagy mézet tartalmaznak. (0403 vámtarifaszám)

A rendeletben meghatározottakat a 2202-es vámtarifaszámhoz tartozó termékre vonatkozóan kell értelmezni, értelemszerűen vannak olyan felsorolt termékek pl.: a hőkezelt tej, amely a Kombinált Nomenklatúra szerinti „Tejtermékek...” Árucsoportba tartoznak és ezek csomagolása egyébként sem tartozna a kereskedelmi csomagolás körébe.

III. Műanyag (bevásárló-reklám) táska

A módosítás harmadik részterülete a műanyag (bevásárló-reklám) táskák fogalmában és az „E” termékdíjtételek levonási feltételeiben bekövetkező változások. Legfontosabb változás, hogy a műanyag (bevásárló-reklám) táskák fogalmi meghatározása megváltozott. Elkülönítésre kerültek a termékek szállítására szolgáló (hajlékonyfalú műanyag) hordtasakok és hordtáskák (MSZ EN 13590:2003), amelyek továbbra is kereskedelmi csomagolás körébe tartoznak, és darab alapon keletkezik a fizetési kötelezettség azok után. Ennek megfelelően azonban 2009. június 1-jétől pl.: a kiflis, a húsos, a savanyúságos, stb. műanyag zacskók után tömeg alapú termékdíj-fizetési kötelezettség keletkezik.

A fogalom meghatározás módosításával egyidejűleg a levonási lehetőség köre is bővült. A kötelezett levonhatja az összes műanyag (bevásárló-reklám) táska után megfizetett „E” termékdíjakat ($E_1:1,8 \text{ Ft} + E_2:3,5 \text{ Ft}$), ha a csomagolás helyén forgalmazott műanyag (bevásárló-reklám) táskáknak legalább 25%-a környezetbarát védjeggyel rendelkezik.

Figyelem! Az aránynak a bevállási időszakban kell teljesülnie, nem éves szinten.

A hulladékkezelés során szükséges megkülönböztethetőség érdekében a miniszteri rendelet előírja a környezetbarát védjegy meghatározott méretű feltüntetését. A miniszteri rendelet alapján a műanyag (bevásárló-reklám) táska egyik főoldalának legalább 20%-át kitevő méretűnek kell lennie a feltüntetett védjegynek. A rendelet átmeneti időt biztosít, hogy a hatályba lépés előtt környezetbarát jelzés feltüntetésével gyártott műanyag (bevásárló-reklám) táskák alkalmazhatóak legyenek a mentesség igénybe vétele céljából. Az átmeneti idő tartalma a rendelet hatályba lépését követő 120 nap.

Ehhez kapcsolódóan a számlán átvállalás lehetősége is módosult. Eddig a számlán átvállalás a termékdíj-fizetési kötelezettség 100 százalékára vonatkozott, azaz a termékdíj-fizetési kötelezettség egy részének átvállalására nem volt lehetőség. A módosítás eredményeként – de csakis és kizárólag – a műanyag (bevásárló-reklám) táska termékdíjának számlán történő átvállalása esetén lehetőség nyílik a termékdíj-fizetési kötelezettség részben történő átvállalására. A részben történő átvállalás esetében az átvállaló átvállalhatja a „H” díjtételre vonatkozó kötelezettséget, viszont az „E” díjtétel fizetési kötelezettség megmarad az eredeti kötelezettnél. Az átvállalás lehetőség, így a részbeni átvállalás is az. Ennek megfelelően a műanyag (bevásárló-reklám) táska esetében a felek döntése az, hogy teljes termékdíj-fizetési kötelezettség átvállalására kerül sor, vagy a termékdíj-fizetési kötelezettségből csak a „H” díjtétel-fizetési kötelezettséget vállalja át az átvállaló.

Nagyon fontos, ha a teljes termékdíj-fizetési kötelezettség átvállalására kerül sor, abban az esetben a fentiekben említett termékdíj levonást az átvállaló nem tudja érvényesíteni.

IV. Mentességi feltételek

A negyedik témakör a mentességi feltételek változása. A gazdasági válság a hulladékgazdálkodás

gyümölcs-húst, gyümölcspürét vagy gyümölcslevet. E kategória alkalmazásában „gyümölcs” alatt a Kombinált Nomenklatúra 8. árucsoportjában szereplő tételek értendők a diófélék vagy dióféléket tartalmazó termékek kivételével. Gyümölcslé, gyümölcshús és gyümölcspüré hozzáadása esetén a gyümölcslevekről és egyes hasonló, emberi fogyasztásra szánt termékekről szóló, 2001. december 20-i 2001/112/EK tanácsi irányelv alkalmazandó.

⁷ E kategória alkalmazásában „cukor” alatt a 1701 és 1702 KN-kód alatti tételek értendők. A gyümölcshöz adott cukor beszámítandó a legfeljebb 7 %-os cukortartalomba. Csökkentett energiatartalmú vagy hozzáadott cukrot nem tartalmazó tej- és tejszármazék-alapú termékek esetében az élelmiszerekben felhasználandó édesítőszerekről szóló, 1994. június 30-i 94/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelő édesítőszerrel kell használni.

területén is érezteti hatását. Az árutermelő nagyvállalkozások a csőd elkerülése érdekében a termelés szüneteltetésével vagy csökkentésével reagáltak. Mindez, megrendelés híján, továbbgyűrűzött egyrészt a nagy termelők beszállítóira, másrészt az alap- és nyersanyag előállítókra és beszállítókra. A nyersanyag igények egyes anyagok tekintetében világszerte 50-70%-kal is visszaestek, ami a hulladékból kinyert másodnyersanyagok piacán is legalább ekkora igénycsökkenést okozott. Ez természetes módon megnehezíti a jogszabályban előírt hasznosítási arányok teljesítését, ezért a szabályozás módosításával a hasznosítási arányok szinten tartása a jelenlegi célkitűzés. Ez azt is jelenti, hogy az Európai Unió kötelezettségei teljesítése érdekében a későbbi években komolyabb erőfeszítéseket kell majd tenni. Nagyon fontos, hogy a szabály életbe lépésével a mentességi engedélyben leírtak nem változtak meg. Azok módosítása szükséges, módosítás nélkül a mentességi engedélyben foglaltak teljesítése kötelező. A módosítás érdekében a kérelmet 2009. július 31-ig lehet benyújtani az illetékes környezetvédelmi hatósághoz.

A mentességi szabályok egy speciális vonzata a hasznosítást koordináló szervezetekkel kötött átvállalási szerződés. Eddig csak az átvállalási szerződésre vonatkozó néhány részletszabály került megfogalmazásra, és a szerződéskötési feltétel alapvetően a mentességi engedély meglétét írta elő. Eddig a szabályozás lehetővé tette, hogy a kötelezett egy anyagáram tekintetében akár több hasznosítást koordináló szervezettel is szerződjön. Ez változik, mivel a szabályozás hatályba lépését követően egy anyagáramra vonatkozóan csak egy hasznosítás koordináló szervezettel lehet átvállalási szerződést kötni.

Módosító jogszabályok:

- 2009. évi XIX. törvény MK 44/2009. (2009.04.03.)
- 104/2009.(V.14.) Kormányrendelet MK 66/2009. (2009.05.14.)

Borsányi-Bognár Levente

2009. május